

KISGRAFIKA

40. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület".

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519.

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán (főszerkesztő), dr. Soós Imre.

Grafikai szerkesztő: Vincze László

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

Kóhegyi Gyula rézkarca, C3

T A R T A L O M

Nürnberg Dürer városa (Katona Csaba)
Fery Antal emlékkiállítása Balatonlellén (Arató Antal)
A 29. FISAE Exlibris Kongresszus Dániában, 2002-ben
Kiállítási körkép: Nagy László Lázár kiállítása Cegléden;
Szilágyi Imre grafikai Siófokon; Vén Zoltán jubileumi kiállítása;
Kopasz Márta, R.Pap Piroska és László Anna jubileuma Szegeden.
II. Nemzetközi Leonardo da Vinci Exlibris Pályázat

KÖNYVESPOLC - SZEMLE - HÍREK

2001/4

NÜRNBERG - DÜRER VÁROSA

A múlt év októberében a Magyar Országos Levéltár képviseletében részt vehettem a 71. alkalommal megrendezésre került Német Levéltári Napon. Minthogy ennek az egyik legszebb német város, Nürnberg adott otthont, szabadidőmet a város múltjának és jelenének megismerésére fordíthattam. Erre egyebek mellett kiváló lehetőséget kínált, hogy a város 2000-ben ünnepelte első fennmaradt írásos említésének 950. évfordulóját és ebből az alkalomból egész éves rendezvénysorozatnak adott otthont. Az egészséges lokálpatriotizmus számos megnyilvánulása mellett az ünneppsorozat hangulatának egyik legkarakterisztikusabb jellemvonása volt Albrecht Dürer (1471-1528) alakjának megidézése. A reneszánsz művészet e sokoldalú zsenijére Nürnberg már a maga korában is joggal büszke volt. Ez nyilvánult meg abban, hogy a városi tanács megadta számára azt az erkölcsi és anyagi elismerést, aminek hiánya oly sok művész életét nehezítette meg. Ugyanakkor látnivaló volt, hogy a Dürer iránti tisztelet és csodálat semmit sem csökkent a halála óta eltelt majd fél évezred óta. Nürnberg Der Dürerstadt, hirdették nemes egyszerűséggel a szórólapok, óriásplakátok, idegenforgalmi prospektusok, sőt a művész arcképével díszített különféle ruhadarabok is.

A nürnbergi Dürer-kultusz központi színhely a mester egykori háza. Köztudott, hogy Nürnberg a második világháború során óriási károkat szenvedett el a bombázások következtében, ám a németek a rájuk olyannyira jellemző kitartással, szinte minden lerombolt épületet az eredetihez hasonló alakban teremtettek újjá. A királyi vár és az annak kapuja előtt meghúzódó néhány épület, így pl. a város legrégebbi háza, egy 1300-as évek derekán épült favázás ház azonban átvészelt a háborút. Az utókor

ségben maradtak közé tartozott Albrecht Dürer egykori lakóháza is. Aki egy kicsit is érdeklődik a művészettörténet, vagy akár Nürnberg múltja iránt, az nem hagyhatja el úgy a várost, hogy az itt berendezett múzeumba ne látogasson el. A ház szobáit a korabeli metszetek alapján olyan bútorokkal rendezték be, amelyek a művész idején is használatosak voltak. Eredeti felszerelés csupán a főzőkonyhában maradt fenn, ám ettől függetlenül teljesen átérezhető a kor hangulata, különösen úgy, hogy a szobák ablakain kipillantva szinte ugyanaz a látvány tárul az érdeklődő szeme elé, mint amit Dürer is láthatott a XV-XVI. század fordulóján. A művész több munkájának reprodukciója csodálható meg a házban berendezett kiállítások révén, de akit művészetének technikai oldala érdekel, azt sem éri csodálódás. Külön tárlóban helyezték el a munkaeszközöket, az általa használt festékek-ből egy-egy mintát, mi több, egy korabeli nyomdagép utánezata is megtalálható az egyik szobában, amelyen a látogatók maguk is elkészíthetnek egy-egy reprot, ha úgy hozza kedvük. A ház földszinti részén pedig egy elsötétített helyiségben Dürer és a korabeli Nürnberg mindennapjait bemutató film pereg non-stop: a látogató tetszése szerint pillanthat bele a filmbe. Mindez így együtt szinte visszavarázsolja az érdeklődőket a reneszánsz világába.

Nürnberg tehát a magáénak érzi Albrecht Dürert. Joggal. De nem lehet említés nélkül hagyni, hogy mi, magyarok is legalábbis bizonyos mértékig magunkénak vallhatjuk Dürer örökét. Ismert, hogy a legelső máig is fennmaradt olyan metszet, amelyet mai fogalmaink szerint is kétségkívül ex librisnek nevezhetünk, Albrecht Dürer munkája 1516-ból. Minthogy Dürer családja a Gyula melletti Ajtós községből (Békés megye) származott el Nürnbergbe (erre utal a név is: Tüerer = Dürer), így elmondhatjuk, hogy Magyarországnak is van némi köze az ex libris születéséhez. Hogy a kisgrafika iránt érdeklődők Magyarországon is mindig kiemelt figyelmet fordítottak Dürer művészetére, az is bizonyítja, hogy miután 1932-ben létrejött az első országos ex libris-egyesület, a MEGE, a debreceni ex libris készítőket és gyűjtőket tömörítő egyesület, 1935-ben a művész nevét vette fel: 55 gyűjtő és művész ekkor alapította meg Nagy József lakásán az Ajtósi Dürer Céhet. A név ötlete Nagy Józseftől származott: oka a Dürer művészetére iránti tisztelet mellett az volt, hogy a kortárs debreceni alkotók közül többen is, elsősorban Gáborjáni Szabó Kálmán, a Dürer-féle fametszési technika hívei és művelői voltak.

Mindezen tények ismeretében csak javasolni tudom minden kisgrafika iránt érdeklődőnek, hogy ha teheti, látogasson el Nürnbergbe és ne mulassza el megtekinteni Albrecht Dürer egykori lakóházát. Ahogy a helyiek ápolják a nagy művész örökségét, példaként szolgálhat bárki számára: Dürer művészetét Nürnbergben nem csak a múlt, hanem a jelen része is.

Moskál Tibor rézmetszete, C2

FERY ANTAL EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Az *Olvadás évéhez* kötődően nyílt meg a *Balatonlellel Napok* című rendezvénysorozat keretében Fery Antal emlékkiállítása a balatonlellel városi könyvtárban ez év augusztus 2-án. A 30 táblán bemutatott mintegy 300 fametszetű ex libris és alkalmi kisgrafika széles körű bepillantást nyújtott Fery Antal művészetébe.

A grafikák különböző témák szerint lettek csoportosítva, így – a hely szelleméhez kapcsolódva – a kiállítás a híres magyar könyvtárak részére (Pesti János és Tarjányi Ferenc által készített) ex librisekkel kezdődött. Ezt követték a magyar történelmi személyiségeket, műemlékeket felidéző, majd az írók, festőművészek, tudósok portréit ábrázoló metszetek, a szőlősboros ex librisek, a karácsonyi és újévi üdvözlő lapok, néprajzi vonatkozású kisgrafikák. Mindezek jól ismernek Fery Antal grafikáinak gyűjtői, művészetének tisztelői körében, ám e "hagyományos", a korábbi kiállításain többször megtekinthető motívumok köre ezúttal újabbakkal egészült ki: önálló tablókön lettek bemutatva a hajókat (többségükben dr. Katona Gábor részére készült), az állatokat ábrázoló könyvjegyei, vagy éppen a numizmatikai vonatkozású ex librisei stb.

Mindezzel e sorok írója, a kiállítás rendezője arra akarta – kicsit önmagával is szembesülve – felhívni a tárlatlátogatók figyelmét, hogy Fery Antal előtt valójában nem voltak megoldhatatlan feladatok, a megrendelő igényeihez, kéréseihez alkalmazkodva, ám saját értékrendjét következetesen érvényesítve mindig olyan ex libriseket készített, amelyek megfeleltek a megrendelő egyéni elvárásainak, ugyanakkor mások számára is (napjainkban és a jövőben egyaránt) egyetemes, közös-ségi mondanójuk van és lesz.

Nemzeti kulturális örökségünk, hagyományaink legfontosabb mozzanatait örökítette meg maradandó alkotásain, s tegyük hozzá, népszerűsítette itthon és külföldön. Minden bizonnyal elfogulatlanul állíthatjuk, hogy e tekintetben önként vállalt feladatként, szerényen és hallgatagon "családi" műtermébe visszavonultan, utolérhetetlen teljesítményt nyújtott. Amint dr. Soós Imre *Fery Antal fametszeteinek alkotásjegyzéke IV. rész.* (Bp. 1995, 16 p.) című kiadványban olvashatjuk, a mester a Kálvin Kiadó által közreadott minikönyvekhez közölt illusztrációkkal együtt mintegy 2400 fametszetű kisgrafikát, ex librist készített. Joggal feltételezhetjük, hogy a metszeteit a megrendelők átlagosan 400 példányban nyomtatták ki (és cserélték), de ha esetenként ez a szám kevesebb is, akkor hozzászámíthatjuk önálló mappáiban közreadott metszeteinek a hazai és külföldi folyóiratokban közölt illusztrációinak sokaságát, tehát elfogadhatjuk az átlá-

FERY ANTAL
1908 - 1994
grafikusművész kiállítása

gosan 400 példányos megjelenést (és publikációs közlést). Ami azt jelenti, hogy a mester grafikái mintegy 960 ezer példányban forogtak közkezen. A hazai és külföldi kiállításain (a sajnálatos módon megszűnt szerencsi állandó tárlatán) bemutatott grafikáinak a nézőit is számolva nyugodtan elmondhatjuk, hogy Fery Antal grafikáival, s mindazzal a megőrzésre, megismerésre méltó kulturális örökséggel, amiről az előbb szót ejtettünk, mintegy 1 millió ember szembesült, ismerkedett, barátkozott nem egyszer mint magam is a megismerés, a felfedezés örömteli érzésével. Ami természetesen elválaszthatatlan attól az esztétikai élménytől, amit grafikái keltenek, s amiről külön kellene szólnom. (Mentségemre szóljon, hogy erről már sokan, sok helyütt írtak.)

Többek között ezek a gondolatok is elhangzottak a rekkenő hőségben tartott megnyitó ünnepségen, ahol ennek ellenére szép számmal jelentek meg az érdeklődők (köztük a művész unokája), akiket Balázs Anna és Papp Edina fuvolajátéka után a város önkormányzati képviselője, dr. Szomolányi István köszöntött.

Végezetül meg kell említenünk és köszönnünk, hogy a kiállítás kezdeményezésében és rendezésében (akár az elmúlt évben Lajos Ferenc emlékkiállításának megszervezésében) elévülhetetlen érdemei vannak a Művelődési Központ és Városi Könyvtár könyvtárvezetőjének, Kovács Ágnesnek, s az intézmény igazgatójának, Gombos Emilnek. A színvonalas kisgrafika, grafika a Ligeti Gábor által vezetett Kapoli Múzeum mellett immár egy másik intézményben is otthonra lelt Balaton-

Arató Antal

A 29. FISAE EXLIBRIS-KONGRESSZUS DÁNIÁBAN, 2002-BEN

Mint ismeretes, a kétévenként rendezett Nemzetközi Exlibris Kongresszus színhelyéül Bostonban az előző Kongresszus Dániát jelölte meg. Ennek megfelelően Dánia Frederikshavn-ben 2002 aug. 29. és szept. 2. között a Dán Exlibris Társaság (DES) és a frederikshavni Művészeti Múzeum együttműködésével tartja meg e nevezetes eseményt.

Előzetes információk:

A Kongresszus címe: 29. FISAE-Kongresszus
Frederikshavn Kunstmuseum
P.O. Box 47.
DK 9900 Frederikshavn

Színhely: Frederikshavn, MASKINHALLEN, Skolegade 8. (szemben a Kunstmuzeummal).

Kiállítások:**Nemzetközi exlibris kiállítás 2000-2002**

közös rendezvény a lengyel malborki

Kastélymúzeummal.

(Cím: Malbork Zamek Museum, Ul. Staro Scinska 1, 82200 Malbork, Lengyelország.)

(Művésztagjainkat erről külön kiértésítettük, mivel a beküldési határidő 2001 dec. 1. volt.)

Helyszín: a frederikshavn-i Művészeti Múzeum – katalógussal.

A svéd királyok és nemesek superexlibrisei.

Helyszín: a frederikshavn-i Művészeti Múzeum – katalógussal.

A lengyel exlibrisművészet csúcspontja a 20. évszázad második felében.

Helyszín: Maskinhallen – katalógussal.

Szőlős-boros, valamint Léda és a hattyú témájú ex librisek.

Helyszín: a Frederikshavn-i Könyvtár – katalógusokkal.

Lesz továbbá zenei program, kirándulás, előadás, delegációk találkozója, könyv és ex libris vásár.

Szálláslehetőségek ügyében megkereséseket közvetlenül:

Frederikshavn Turistbureau, Brotorvet 1.

DK 9900 Frederikshavn, Dánia

tel.: (0045) 9842 3266 fax: 9842 1299

Tájékoztató árak:	kétágyas	egyágyas
Szálloda	450-1150	300-900 dán k.
Privátszállás	200-400	150-250
Ifjúsági szállás	200	100
Kemping	100	75
Nyári házak	kérés szerint	

Részvételi díj: résztvevők: 200 euro (1500DK)

kísérők: 100 euro (750DK)

Jelentkezési határidő: legkésőbb 2002. április 1-ig.

Mindenki figyelmébe: tekintettel a Kongresszus rendezvényeire, (minthogy lista kerül kiadásra a résztvevőkről fotóval), és a gyakran kaotikus helyzetre a résztvevők érkezését illetően, a Kongresszus szervezői csak azokat tudják figyelembe venni, akik a határidőig bejelentkeznek. Későbbi jelentkezők csak a szervezők külön engedélyével vehetnek részt a kongresszuson. Be nem jelentett vendégeket nem tudnak fogadni és a banketten sem vehetnek részt.

A jelentkezéshez a következő adatok szükségesek:

Vezetéknév

Keresztnév

Cím, postai irányítószámmal, ország.

Milyen nyelvet beszél: német, angol, francia, egyéb.

Dátum, aláírás.

Mellékelni kell egy fényképet (pl. útlevelebe való méretűt) a résztvevők listájához.

Az adatokat a Kongresszus titkárságához kell elküldeni, cím:

Kongresz-Sekretariatet, P.O.Box 47, DK 9900

Frederikshavn, Dánia

A részvételi díjat 2001 április 1-ig el kell juttatni a következő számlaszámra:

Postgiro danois No. 16996742, 29. internationale exlibriskongres, DK 9900 Frederikshavn.

Palásthy Lajos titkár.

SZÍNHELYEK ÉS SZÍNTEREK

Nagy László Lázár kiállítása Cegléden

Szeptember 19-ikén Cegléden, a Helyőrségi Klub tagas, reprezentatív kiállítótermében nyílt meg a városban élő és alkotó *Nagy László Lázár* festő- és grafikusművész újabb tárlata. Bár ezúttal zömmel olajfestményeiből nyújtott bő válogatást, amelyek Cegléd városképeit, hangulatos utcáit, nevezetes épületeit, szép tájait örökítik meg, néhány tabló bemutatta grafikai munkásságát is, ex libriseit, fa- és rézkarc technikával készített kisgrafikáit, vegyes technikájú nagyobb méretű grafikai lapjait. Külön tárlóban láthatták a látogatók az életművének nevezetesebb állomásait jelző kiállítások katalógusait, művészeti lapok róla szóló cikkeit és a művészetéről megjelent könyveket, kiadványokat. A megjelentek tájékoztatására négyoldalas kiállítási "kalauz" szolgált, amelyben a művész méltatójának a neve ugyan nem szerepel, de az elő- és hátlapon Nagy László három festményének színes reprodukciója teremt hangulatot a művek alaposabb szemléletéhez, a remek kompozíciók és a gazdag színvilág élvezetéhez. Ebből idézzük a művész méltatását.

"Nagy László Lázár kiállítása a tehetségét következetes, nehéz gyakorlással, tanulással kibontakoztató személyiség újabb bemutatkozása. Útja sok pályatársával

Nagy László Lázár rézkarca, C3,C5

rokon, csupán nehezebb, gyötrelmesebb, olyan, amin nem mindenki tud végigmenni. Ő hatvanhatodik életéig megtette ezt a nehéz utat és lett sokszor kiállító képzőművész. A festészet oldottabb, kötetlenebb műfajával ismerkedett meg először, a színek fogták meg,

ezekben kereste a lehetőséget az önkifejezésre, önmeg-valósításra. De a vívódó természetű alkotó nem érte be ezzel, gyorsabb reagálásra is alkalmas műfajt keresett és találta meg azt a *grafikában*. Mindig fontos eszköz- nek tekintette a rajzolást: portrék, aktok, különböző kompozíciók sorozatain keresztül analizálta a vonal kifejezési lehetőségeit, művészi értékét. A grafikai technikák elsajátítása sem állította megoldhatatlan fel- adatok elé, de azért a maga harcát meg kellett vívnia. Ez az érési folyamat igen fontos a már fő tevékenységi körének tekinthető kisgrafikában (az utóbbi hét évtől eltekintve), amely nem tartozik a képzőművészet könnyebb "szakterületei" közé, hiszen az alkotónak kis méretekben igen sok követelményt kell kielégítenie. Alkotásai között sok igen frappáns megoldást találunk; a komortól, a tragikustól, a filozófikus szimbolikától a játékos derűig, árnyalt fogalmazással tudja magát kife- jezni. Ötletbeli önállósága, úgy látszik, kimeríthetetlen. A természethez való erős kötődése, a gondolkodva élés és alkotás állandó feszültsége kisgrafikáinak és más munkáinak is sajátos dinamizmust ad. A grafikai technikák közül a fametszetet és a rézkarcot kedveli leg- jobban, a mélynyomás többféle lehetőségét is szereti alkalmazni, ám a pasztell sem idegen tőle.

Kisgrafikai ma már ismertek szerte a világon, kiállít-ásokra sok meghívást kapott és kap ma is. Rangos magán- és közgyűjtemények őrzik munkáit. Az elmúlt közel három évtizedben 160-nál is több belföldi, de fő-

külföldi elismeréseként a Portugáliában megjelenő *Kortárs Ex Libris Művészek Enciklopédiája* több mint harminc kötetre tervezett sorozatának 2000-ben meg- jelent kötetében bemutatják és méltatják művészetét, munkásságát.

Az utóbbi években a grafika mellett ismét fest. Erről tanúskodik az 1994-ben Cegléden rendezett *Utazásaim I.* című kiállítása, amelyben párizsi élményeit szí- nekben is rögzítette, majd 1996-ban az *Utazásaim II.*, amely szintén Ceglédről indult, aztán a szegedi Somo- gyi Könyvtárban, az Ajkai Városi Múzeumban és a tatai Helyőrségi Klubban is láthatta a közönség.

Jelen kiállításán Nagy László Lázár "fogadott városár-ról", Ceglédről és annak környezetéről vall grafikákon és olajfestményeken, alig ismert vagy ismeretlen "szín- tereket és színhelyeket" fedez fel, amelyek remélhetően kellemes emlékeket és hangulatokat keltenek a művé- szetszerető látogatókban."

A főként Ceglédről és környékéről összesereglett nagyszámú közönség a megnyitó után baráti beszélge- tésen köszöntötte a művészt, akik között ott voltak a kisgrafika és az ex libris lelkes gyűjtői, sőt Budapestről a Kisgrafika Barátok Köre néhány aktív tagja is. Közis- mert, hogy a művész talán félezernél is több ex librist készített már a hazai és a külföldi gyűjtők számára, s ez- által szinte az egész világon ismerik és számon tartják ez irányú munkásságát. A KBK nevében gratulálunk művésztagunk újabb alkotói sikeréhez!

K.Z.

SOKRÉTÚ JÁTEKOSSÁG

Szilágyi Imre grafikáiról

A siófoki Kálmán Imre Emlékmúzeum Galériája rendszeresen mutatja be a kortárs magyar művészet jeles alkotóit és művészetük legújabb eredményeit. Ez év őszén *Szilágyi Imre* grafikusművész kiállítása került megrendezésre, amelyet a galéria vezetője és a múze- um igazgatója, *Matyikó Sebestyén József* nyitott meg, méltatva az alföldi művész színes alkotói világát, amint az alábbiakban olvasható.

A Debrecenben élő művész a nagyon változatos hajdú-bihari képzőművészet képviselője: határozott és rokonszenves egyéniség. Olyan kultúrájú művész, aki nagyszerűen fel tudta dolgozni magában a debreceni grafika legnemesebb hagyományait ugyanúgy, mint napjainknak a különböző izmusokból eredő absztrakt, gondolati, megjelenési formáját tekintve nonfiguratív, a látvány eszközeivel is élő, a színek a foltok és elbi- zonytalanodott vonalak érzelmeket, indulatokat felkor- bácsoló játékát.

Szilágyi Imre alapvetően hajdúsági ihletettsé- gű művész, soha nem vált partikulista- provinciális alkotó- vá. Művészetének éppen az az egyik legnagyobb értéke, hogy a helyit, a lokálist mindig általánossá, egyetemes- sé tudta formálni anélkül, hogy a gyökereitől, művé- szete hagyományaitól elszakadt volna. Egyben ez egyik legnagyobb érdeme, ez amaz organikus szemlélet és gyakorlat, aminek elvtelen, globalizáció felé haladó világunkban külön értéke van.

Szilágyi Imre rézkarca, C3, C5

Hogy mindez így van, hogy Szilágyi Imre szorosán vett debreceni léte ellenére általánossá, egyetemessé tudta formálni mondanivalóját a grafika megannyi eszközeivel, műfajával, mi sem jobb bizonyítéka, mint az, hogy művészünk napjainkban lett, vagy lesz kétlaki. Cserszegtomajon vásárolt házában szép műtermet ren- dezett be és úgy tervezi, hogy az év felét Debrecenben, a másik felét pedig a Keszthely és Hévíz vonzásában lévő Cserszegtomajon tölti, Balatoni témák, vonalak, színek, formák, hangulatok szebbnél-szebb lapokon való megelevenedő rögzítésével.

Szilágyi Imre többdúcós linómetszetei, fekete-fehér és színes linotípiái, toll- és színes ceruzarajzai, rézkar- cai karakteres művészi tartásról tanúskodnak. Magas színvonalú technikai tudás, a fantázia végtelen virágot- virágzása, régít és jövődőt dajkáló, egyedül és állandó-

an jelen-való: mindig változó, a megragadás káprázatáról üzennek. A viszonylag kis felületek ugyan téri tömörítésre készítetik, de megtalálja a módot a finom, míves részletek érvényesítésére.

Tudja, honnan jött, és hogy mi szűkebb táj-hazájának megőrzendő, legalábbis a művészet segítségével még megőrizhető értéke. "Volt egyszer egy..." című sorozata hajdúböszörményi öreg kapukat, oromfalakat, fejfákat, cégereket, a régmúlt Debrecen már nem létező fragmentumait mutatja be utódainak, mesélgető, emlé- keztető bölcs emberként. A mesélő ábrázolás szurreális eszközei jelentik művészetének gerincét. Aggodalmi világunkért olykor nyugtalan, sőt zaklatott képi láto- másokhoz vezetnek.

Izgatja az erdélyi kultúra megörökítve-megtartása, s ezért vállalkozott egyedi grafikáin túl illusztrálásra is, pl. *Kányádi Sándor* verseskötetéhez, *Székelyhidi Ágoston: Napló Erdélyről* könyvéhez az "Erdélyi tükör"-höz és *Nyíró József* "halina-könyveinek" újbóli kiadá-sához.

A jelen kiállításon szerepel Szilágyi Imre Erdély sorozata, továbbá a "Hangszer ördöge" ciklusa, mely mákgubólétünk mintegy végső, szürrealisztikus figyelmeztetése, felgyorsult korunk, átalakuló környezetünk vívódásaként jelenik meg. Továbbá mesesorozatának lapjai szintén originálisak, köztük a "Kis tolvaj", a "Három Pierrot"...

Legújabb művei részletezőbbek, ez különösen linó-montázsaira jellemző. Nagyobb léptékű színfoltokat rendez egymás mellé, és gyakran építi be műveibe az apró lékosan megrajzolt természeti formákat. Szeret játszani és a humor nála esztétikai kategória. Mese és valóság eggyé válik művein: templomok felett sajtból van a hold; Cupidó vidám csínytevéseit karcolja lemezre; lepke, bogár repdes ciklámen légtérében s a szírmok akár a mennyország kupolája apró koboldok kal, fanfáros angyalokkal. Illúziók, melyek ha vizuálisak, megszépítik napjainkat...

Matyikó Sebestyén József

Szilágyi Imre rézkarca, C3

Szilágyi Imre linómetszete, X3

PARADIGMA - PARAFRÁZIS - PARADOX - PARAPLÉ

Vén Zoltán jubileumi kiállítása

A Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete Ráday utcai galériájában, a GALÉRIA IX-ben október 19-ikén került megrendezésre *Vén Zoltán* grafikusművész jubileumi kiállítása. A részben korábbi, részben egészen új litográfiákból, rézmetszetekből és vegyes technikájú grafikákból válogatott tárlat híven mutatta be a művész humoros-szatirikus, kaján vagy megértő mosolyra fakasztó képi világát. A nagy számban megjelent érdeklődőket Ferencváros polgármestere, *Dr. Gegesy Ferenc* köszöntötte, majd *Dr. Mezei Ottó* művészettörténész nyitotta meg a kiállítást és üdvözölte a stílszerűen piros "paraplé" alatt álló hatvanéves művészt, jubileumi tárlata alkalmából:

Vén Zoltán grafikusművész jubileumi kiállításának címadása meglehetősen zavarba ejtő: Paradigma - Parafrázis Paradox - (s.ráüteként) Paraplé. De lássuk csak! A felsorolásból a (képi) parafrázis akár önálló műfajként is értelmezhető, egy bizonyos kölcsönzött motí-

vum (motívumpáros) egyéni átírására, feldolgozására vonatkoztathatóan. A paradox(on) a műben foglalt helyzet, képi állítás látszólagos vagy valóságos lehetlenségére utal, felismerése-elfogadása az emberi elme jártasságától, kedélyvilágunktól függ.

E két fogalom köré csoportosítható művek nagy számban találhatók Vén Zoltán ouvre-jében. Az elsőhöz, a parafrázishoz, illetve a motívumátvétellez kapcsolódóan meg kell jegyezni, hogy múlt század végi gyakorisága - *egyazon művész esetében különösképpen!* - másként értelmeződik, mint korábbi, a korábbi századokban való mérsékeltbb előfordulása, amikor is mindössze az átvétel, az átírás *formai* különbözőségéről volt szó. (Elég e tekintetben Picasso Velazquez-átírásaira hivatkozni). Az újabb idők motívumkölcsonne, kölcsönzése-átírása összefügg a 70-es évek nálunk is megjelent és később is dívó "talált tárgyak", *objet trouvé*-k nem előzmények nélküli kultuszával, illetve a század eleji kezdeményezők

Vén Zoltán rézmetszetei, C2/2

Nos, Vén Zoltán karcai, metszetei, litográfiái telis-tele vannak a legteljesebb megfelelés benyomását keltő "kész" vagy módosított (művészettörténeti) "tárgyak- kal", amelyeket bevett módon, a feldolgozásnak mind- össze a formai mikéntjeként érintően "parafrazisnak" szokás nevezni. Ám ehhez- ezekhez a művész hozzá- teszi a maga kiötlötte formai leleményeit, motívumait, "figuráit", s így áll össze a mű megéréséhez, élvezetéhez elengedhetetlenül szükséges "mese", "fabula". Külön- ben a mű, figurális elemei ellenére, a témakörben járat- lan "olvasónak" értelemszerűen absztrakt jelek tetsze- tős halmazaként funkcionál. Persze, e mesék és fabulák gyakorta feltáru- lnak a szűkebb literátus közönségnek, s nyilván különösképpen evidensek az egyes exlibrise- ket megrendelő igényes, nemzetközi illetőségű érte- lmiségi halandónak.

Vén Zoltán tehát - mondható némi túlzással - kis- grafikáit, nagyobb méretű lapjait sok esetben ilyen "kész", "készre formált vagy késznek tűnő" tárgyakból, elemekből építi fel, hozza össze sziszifuszi munkával, amelyben bármiféle hivalkodó stílszerűség, mesterkelt vonaljáték nem játszik szerepet. Ez a "készzé" formálás (függetlenül tehát attól, hogy fizikálisan tárgyról, személyről, esetleg jelről van szó), amely természet- szerűen párosul a művész maga kreálta, de nem egyszer alapos formai összehangolást, harmóniát igénylő figuráival, invencióival, - immáron a paradoxon szolgál- tatába szegődik. Ez tehát itt nem formai sajátosság (a "groteszk" sincs jelen *ilyen értelemben* Vén Zoltán munkáiban!), hanem kifejezetten hangulati, valószí- nűtlenséggel ötvöződő, ősmúltat-régmúltat és jelent egybekattintó minőség, amely talán könnyebben felis- merszik, humoros-borsos kötődéseinél fogva is, mint a nem egyszer terjedelmesebb kifejezést igénylő "fabula".

Ennek a paradox minőségnek számtalan megnyilat- kozása lehet, s voltaképpen ennek sokféleségében, sokszínűségében mutatkozik meg Vén Zoltán oeuvre- jének sava-borsa, gondolati eredetisége, gazdagsága, széles horizontja. Ez az egyszerűen fogalmazva - mert hiszen verbálisan fogalmazva annyiféle lehet! - para- dox karakter szövi át képletesen az egyes műveket, ennek jelenléte csal ajkunkra enyhe mosolyt, ez lob- bantja fel bennünk a megértés szikráját, ez nyitja meg a mű behatárolt szűk vagy tág horizontját.

Az eddigiekből az is kiviláglott, hogy a vénzoltáni paradoxon formai megjelenítéséhez nem áll rendelkez-ésre valamilyen egységes szabályrendszer, képi-rago- zási minta, szerkezeti háló- egyszóval *paradigma*. A művész képi gondolkodása nem *egyszer kitaposott* ös- vénnyen, nem *egyszer bejárt* pályán halad, hanem foly- tonosan sínpart vált; az egyszer már realizált invenciót mindig újabb követi. Művészi (grafikai) gondolkodásá- nak eredetiségét lényegében ez teszi, invencióinak gazdagsága ezt váltja valóra "kész", "készzé formált", a maga ismertségükben is invenciózus- olyannyira találó elemeivel, hallatlan bőségű grafikai készlettarával, amelynek anyagát a különböző kultúrák-őskultúrák produktumai szolgáltatják. Ezek önmagához szabott feldolgozásához kívánok Vén Zoltánnak még hosszú- hosszú éveket.

Mezei Ottó

KOPASZ MÁRTA, R. PAP PIROSKA ÉS LÁSZLÓ ANNA JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSA SZEGEDEN

A Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportja jeles ünnepség keretében tartotta meg soron következő összejövetelét Szegeden, a Somogyi Könyvtárban. Az október 19-ikén megrendezett klubesten kiváló művésztagjait: *Kopasz Mártát* 90.-ik, *R. Pap Piroskát* 75.-ik és *László Annát* 55.-ik születésnapja alkalmával köszöntötte az egyesület tagsága. A bensőséges hangulatú klubnap alkalmából jubileumi kiállítás mutatta be az ünnepeltek művészetét. Az összejövetelen megjelent a Városi Önkormányzat Kulturális Bizottságának vezetője, *Szántó Rita*, és a Megyei Kulturális Bizottság vezetője, *Dr. Tóth Attila*. Az alábbiakban közöljük a szegedi egyesület titkárának, Szepesváriné Rácz Máriának a művészekről elhangzott méltatását:

KOPASZ MÁRTA

"Alkotóvá a művészi mondanivaló teszi az embert, ami szenvedésein, tapasztalatain át szűrődik le. Jellemzője, hogy az egész emberiséghez, annak minden korszakához szól." – ez a művésznő hitvallása.

Kopasz Márta festő- és grafikusművész, városunk képzőművészeti életének vezető egyénisége, egyik leg-egyénibb hangú alkotója Szegeden született 1911 október 26-ikán, Szent Dömötör névünnepe. Mindmáig hű maradt szülővárosához.

Őseit évszázadokra vissza tudja vezetni. Édesapja Kopasz István (tervező-építész, akinek munkásságát a Dózsa György utcában emléktábla örökíti meg) felsővárosi polgárok utóda. Édesanyja felvidéki lelkész-jogász család sarja. Ez azért is említésre méltó, mert Márta néni édesapja korai halála miatt kislánként sokat tartózkodott *Sípos József* református lelkészéknél, akinek a feleségét a család barátja, **Móricz Zsigmond** a *Galamb papné*-ként örökítette meg híres regényében. A náluk eltöltött idő igazi nevelő-iskolaként maradt meg Márta néniben. A tanulást Milotán és Túríst-vándiban kezdte. Középiskoláit Szegeden az Árpádházi Szt. Erzsébet Leánygimnáziumban folytatta, ahol rajztanárára *Sidlovits Kálmán*. Az Iparművészeti Iskolát Budapesten 1930-1936 között szülővárosa 50 pengős ösztöndíjával végezte. Tanárai: *Helbing Ferenc*, *Haranghy Jenő*, *Simai Imre* és *Domanovszky Endre* voltak. Kitüntetéssel diplomázott a grafika szakon.

Visszakerülve Szegedre, az egyetem meghívta a bölcsészettudományi karra rajzkészségi lektornak. Itt *Láposy Hegedűs Géza* és *Buday György* örökébe lépett. A rajzlektori tisztelet 1939-1952 között töltötte be. Közben négy évig fizetés nélküli tanársegéd és illusztrátor a Ferenczi Takács Zoltán vezette művészettörténeti tanszéken. Szűkös anyagi helyzete miatt tanított az

iparitanuló-iskolában is. 1952-ben a Szegedi Pedagógiai Főiskolára került a *Vinkler László* vezette rajz és művészeti tanszékre adjunktusnak, ahol munkatársa *Major Jenő*. Az itt eltöltött években írta meg *A magyar nép díszítőművészete* című jegyzetét, amelynek az anyagát egyetemi ösztöndíjasként Erdélyben gyűjtötte (1941). 1957-ben a Hámán Kató általános iskolába helyezték. Ez az időszak a magam életében is fontos, hiszen itt volt a rajztanárom Márta néni. Addig is hatott rám egyénisége, gondoltam szavaira, amíg nem fűzött hozzá barátság. Innen hívta meg *Tápai Antal szobrászművész* a Tömörkény István Gimnázium grafika tanszakára, ahol a művésznő kialakította a művészi könyvgrafika és rajztanítás korszerű oktatási tervét.

Kisgrafikával mindig szívesen foglalkozott. 1939-ben Kogutowicz Károly professzor földrajzi intézetében szegedi gyűjteményekből nemzetközi kisgrafikai kiállítást rendezett. 1959-ben megalakult az országos szintű Kisgrafika Barátok Köre, amelynek 1981-ig helyi (szegedi) titkára volt és a mai napig tiszteletbeli elnöke *Fantasztikus* élményt nyújtó foglalkozásokat vezetett a *Bartók Béla*, és a *Juhász Gyula Művelődési Házakban*, majd otthon, a lakásán is. Ismertette az ex libris művészi értékét, bemutatta a külföldi művészek munkáit, a régi szegedi gyűjtőket, mint pl. *Déri Ernőné Ilonka nénit*. Esztétizálását áhitattal hallgattuk. Egy-egy találkozás sugárzó egyéniségével ma is nagy feltöltődést jelent

Ex librist a 30-as évektől készít. Grafikáinak egyéni stílusa mindenkitől megkülönbözteti. Műveinek lelkét a szegediség adja. Fametszetein, linómetszetein foltokkal fejezi ki mondanivalóját. Variációs készsége határtalan. Munkáit mély szimbolika hatja át, pl. a "szegediséget" általában fiatal nőalakokkal fejezi ki. Visszatérő

Kopasz Márta linómetszete, X3

témája a boszorkány alakja, amely erőt képvisel, s nála a boszorkányok egyáltalán nem negatív alakok, hanem jók. *Műzsa* sorozata (nagy méretű linómetszetek) nemzetközi sikert aratott. Ex libriseit őrzik az igényes hazai és külföldi gyűjtők, nemzetközi kiállításokon ma is szerepelnek. Párizsban 1962-ben a Galeria d'Orsay-ban dísztáblakettet kapott. Ázsia igényes rendezvényeinek katalógusaiban is megtalálhatók.

Meg kell említenünk finom akvarelljeit és olajképeit is, amelyek a népi életet, az alföldi tájat, a természet szépségét mutatják be. Szülővárosa igazi elismerését 1997-ben fejezte ki iránta, amikor *Szeged Díszpolgára* kivitűntetéssel jutalmazta.

Mi e kis kamarakiállítással köszöntjük 90. születésnapján, kívánva jó egészséget és szellemi frissességet további munkásságához.

R. PAP PIROSKA

1926 október 22-ikén született Csongrádon, e festői Tisza-parti városban. Nagyapja, Herman Ottó barátja, népdalt gyűjtött és nyolc hangszeren játszott, gyermekei is zongoráztak. Édesapja városi tisztviselő volt, betű-rajzolásal is foglalkozott, amelyről meggyőződhetünk a csongrádi múzeumban, ahol fényképe mellett szövegei bekeretezve láthatók. Édesanyja pedagógus családból származott, szerette a művészetet, zongorázott, énekelt.

Piroskának már gyerekkorában a papír és a ceruza jelentette a boldogságot, nagyanyja portré-rajzát tehetségkutató-kiállításon Budapesten is bemutatták. 1945-ben érettségizett. Titokban jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára (szülei orvosi pályára szánták), ahol tanárai *Szőnyi István*, *Kandó László*, *Barcsay Jenő* (aki pontos anatómiai rajzokat követelt tanítványaitól és azt vallotta: "A jó a lényeg, a szépség csak tényező!") és *Elekfy Jenő* voltak, (aki viszont akvarell-művészetével hatott tanítványaira). Évfolyamtársai: Szász Endre, Vígh Tamás, főiskolás-társa a freskófestő Patay László. Művésztelepeken vett részt, figyelemmel kísérte a hazai és a nemzetközi művészeti életet. Bejárta Európa nagyobb képtárait.

Piroskával élmény együtt lenni és hallgatni elemzéseit, értékelését a nagy mesterek munkáiról. Gyakran emlegetjük közös nyugat-európai utunkat, az arnheemi Kröller-Müller, a Van Gogh és az amsterdami Városi Múzeum gazdag anyagának közös megtekintését. A baráti találkozásokon túl, sok önálló kiállításán ismerkedhetünk meg alkotásaival Csongrád, Hódmezővásárhely, Szeged, Székesfehérvár, Budapest, Kiskunfélegyháza, Szentes és Párizs kiállítótermeiben.

Akvarelljei és olajképei frissek, üdék, a pillanatnyi

Kopasz Márta linómetszete, X3

hangulatot tükrözik. Témáit legtöbbször a természetből meríti. A képekből gazdag színvilággal árad a művész kiegyensúlyozottsága. Segíti ebben mindig megértő, szerető férje is. Születésnapján szeretettel köszöntjük és kívánjuk, hogy szép, derűs éveket éljenek férjével erőben, egészségben, jó alkotókedvvel.

LÁSZLÓ ANNA

Szentesen született 1946-ban. Tanulmányait Szegeden a Tömörkény István Gimnázium művészeti tagozatán, majd a Szegedi Tanárképző Főiskola rajz-magyar szakán végezte. Képzőművészeti tanulmányai alapvetésében a mestere *Tóth Sándor*, szakmai és technikai tudásának megalapozásában pedig *Kopasz Márta* és *Winkler László*. Hamar kialakította sajátos formavilágát. Mélynyomásos technikával készült alkotásai számos hazai és nemzetközi kiállításon nyertek méltó elismerést.

A hetvenes években bekapcsolódott a Kisgrafika Barátok Köre munkájába. Figyelme az ex libris és az alkalmi grafika felé fordult. Számos hazai és külföldi gyűjtő gazdagodott a László Anna által nevére készített ex librisekkel. Szerencsére és nagy örömeinkre *Imolay Lenkei István* már állított össze alkotásjegyzéket grafiáiból és ex libriseiből.

Alkotásai sokoldalú, érzelmi és gondolati tartalom-

mal telített emberséget fejeznek ki. Líraisága megmutatkozik műveiben, egy-egy virágmotívuma éppúgy nyomot hagy a szemlélőben, mint alakos kompozíciói, anya- és gyermekábrázolásai, valamint az utóbbi időben alkotott és kiadott könyvillusztrációi. Juhász Gyula ihlette képei már az első kiállításukon magukkal ragadták a szemlélőt. A közelmúltban rendezett tárlatain színvilágban gazdag akvarelljeivel és tűzzománcaival lepi meg a közönséget.

Örömet jelent munkái között a művésznő társaságában lenni. Szívesen gondolok vissza az együtt töltött hazai és nemzetközi találkozókra (Pécs, Cegléd, Weimar, Utrecht), ahol nem csak alkotásaival, hanem családtagjaival együtt volt velünk. Kívánom, sokáig ossza meg velünk vidám egyéniségét, s mind a magam, mind a Kisgrafika Barátok Köre tagjai nevében kívánok jó egészséget, hosszú, boldog alkotó éveket.

Szepesváriné Rácz Mária

K Ö N Y V E S P O L C

KÖNIG RÓBERT: Grafikák és a kiállításhoz kapcsolódó szövegrészletek 1990-2001. (Katalógus). Szerkesztette: Lelkes Mária. (Budapest, 2001. p. 14.)

König Róbert fametszete, X3

A Vigadó Galériában október 17-ikén nyílt meg *König Róbert grafikusművész* reprezentatív kiállítása, amely bemutatta művészetének szinte teljes keresztmetszetét, szép válogatásban. Az igen termékeny művésznek az utóbbi években készült kisebb-nagyobb grafikai sorozatait nehéz lenne együtt, egy helyen kiállítani, így a jelen összeállítás csak azok néhány darabjával utal a mappák és sorozatok grafikai világára. De láthatók voltak a tárlaton a legújabb, ebben az évben készült művek is.

A Veszprémi Egyetem két munkatársa, *Dr. Garaczi Imre* és *Dr. Kalmár Zoltán* nyitotta meg a kiállítást, igen népes közönség előtt. Erre az alkalomra jelent meg a címben jelzett, A 4-es méretű, szép kivitelű kiad-

vány. Ebben, váltakozva a művész fa- és linómetszeteinek reprodukcióival, szövegrészletek mutatják be sokoldalú megvilágításban König Róbert alkotó művészetét, témagazdagságát, egyéni stílusa sajátosságait, technikai bravúrokat, vagyis mindazt, ami benne rejlik művészetének lassan szinte már óriási katedrálisá épülő, reneszánsz-gazdagságú környezet- és világábrázolásában. A közölt szövegek részletek vagy kiemelések az 1990-2001-es évek közötti König-kiállítások megnyitói, idézetek azokról a műértőktől és (szak)íróktól, akik kiállításait bemutatták a nézőknek, az alábbi sorrendben és helyszíneken: dr. Szőnyi István, a Magyar Képzőművészeti Egyetem főtitkára, Budapest, 1990; Péntek Imre költő, Székesfehérvár, 1991; Szakolczay Lajos irodalomtörténész, Budapest, 1992; Nagy Gáspár költő, Szombathely, 1997; Dr. Kalmár Zoltán filozófus, Székesfehérvár, 1998; Antall István újságíró, Budapest, 1998; Frigyesi András rendező, Budapest, 2000; Oravecz Péter költő, Csepel; Nagy Gáspár költő, Siófok, 2000; Dr. Arató Antal könyvtárigazgató, Székesfehérvár, 2001 és Ács Margit író, Budapest, 2001.

A borító hátlapján magyar, német és angol nyelven olvasható König Róbert alkotói életrajza, a fedőlap belső oldalain pedig színes fényképekből összeállított montázs mutatja be a művész alkotó hétköznapjait, közel hozva ezzel a nézőhöz a munkás hétköznapok pillanatait és a munka produktumait, az elkészült, immár örök érvényű alkotásokat.

KOLLÉGIUMI KÉPZŐMŰVÉSZETI KLUB. K-MŰHELY 1996-1998. (Katalógus) Bessenyei György Tanárképző Főiskola Kollégiuma. Nyíregyháza. 1998. p. 44.

Nyíregyházán a kollégium alagsorában jöttek össze rendszeresen azok a főiskolai hallgatók, akik rajztanári pályára készültek és maguk is tehetséggel művelték a képzőművészet valamelyik ágát. Tanáraik irányításával igazi kis közösséggé kovácsolódtak és a főiskola elvégzése után is tovább tartják egymással a kapcsolatot. Munkásságuk és együttesük kialakulásáról így vall a katalógus előszavában L. Menyhért László művészettörténész:

"Hivatalosan 1979-ben alakult meg a műhely és 20 esztendeje formálja, alakítja a kollégiumban lakók vizuális környezetét, befolyásolja és irányítja a hallgatók ízlésvilágát, közvetíti a kortárs képzőművészet változásait" írja kicsit hivatalos nyelven a pályázati program. De mindez igaz, hiszen a művészetről folytatott kötetlen beszélgetések mellett a műhelyben dolgozó hallgatók a motorjai a különböző művésztelepeknek; kiállításokat szerveznek-rendeznek, nagyszerű performansz esteket tartanak, vendéglóadókat hívnak, és persze nem utolsó sorban dolgoznak. Hogy sikerrel, azt többek között az is mutatja, hogy az utóbbi időben egyre többen folytatják tanulmányaikat a Képző- vagy az Iparművészeti Egyetemeken és sokan váltak hivatá-

sos művészekké, valamint rendszeresen vesznek részt helyi és országos kiállításokon, biennálékon."

A 25 fiatal művésztanár, akik az ország különböző vidékein tanítanak, nyaranta sokszor dolgoznak együtt a művésztelepeken, és ebben a K-Műhely című katalógusban adnak ízelítőt grafikai és egyéb művészeti munkásságukról., valamennyien egy vagy két alkotással. Az itt szereplő képek nagy része is a nyári művésztelepeken született.

A kitűnő nyomdatechnikával készült kiadványban látható művek sokféle technikai eljárással készültek, van közöttük fotográfia, olajfestmény, tollrajz, rézkarc, linómetszet, plasztika, szerigráfia és sok vegyes technikájú grafika. Az olajfestményeket és többszínű nyomatokat eredeti színekben bemutató katalógust *Kurucz Tímea* szerkesztette és a K-Műhely 20 éves jubileumi kiállítása alkalmából készült.

Király

JÁTÉKKÁRTYÁK - KISGRAFIKÁKON. Francia kiállítási katalógus.

Vén Zoltán
rézmetszete,
X3

A most ismertetendő, A4 formátumú kiadvány címét annak hosszúsága miatt nem látszott célszerűnek közölni. A fejrész helyett a cikk szövegében való megismétlésének azonban nincs akadálya, ezért itt közöljük magyar fordításban a keményfedelű borító teljes szövegét: **Játékkártyák és kártyajátékok témájára készült ex librisek és kisméretű grafikák. Issy-les-Moulineaux város nemzetközi pályázata. Francia játékkártya múzeum és médiatár.**

A Párizs déli elővárosának számító helységben bizonyára virágzó exlibris-kultúra élhet. Ékes bizonyága a 64 oldalas, szép kiállítású füzet, amelyből azt is megtudtuk, hogy ez már a tizennegyedik (!) száma "az ex libris megismertetését szolgáló" kiadvány-sorozatnak. A nemzetközi pályázatra 28 országból, 286 alkotótól hatalmas anyag érkezett be, de a zsűri ezekből

680-at tartott érdemesnek az elbírálásra. A legnagyobb számban, 109 résztvevővel, a házigazda Franciaország szerepelt. A pályázók számának sorrendjében következett Oroszország 37, Ukrajna 31, Argentína 22, Cseh Köztársaság 15, és Lengyelország 11 fővel. Hazánkat hét művész képviselte: *Budai Tibor, Nagy László Lázár, Réti András, Szentessy László, Szilágyi Imre, Ürmös Péter és Vén Zoltán.*

A város nagydíját az ex libris kategóriában az argentin *Esteban Grimi* számítógépes technikával készült munkájának ítélte oda a 14 tagú zsűri. (Ezt az eljárást a katalógus CAO betűkkel jelzi a francia "Conception assistée par ordinateur" fogalom rövidítéseként.) A kis méretű grafikák között ugyanezt a díjat rézkarcával az orosz *Jurij Nozdrin* nyerte el. Második díjat nyert a helybeli *Goslier* nevű művész kétszínnyomású rézkarcával. Az említettekén kívül még 12 különböző díjat osztottak ki a pályázók között. Magyar nevekkkel az úgynevezett "finalisták" között találkoztunk. A válogatás során a legjobbaknak tartott művek alkotói között *Nagy László Lázár és Vén Zoltán* szerepel, amihez mindkettőjüknek gratulálunk!

A remek nyomdatechnikával készült kiadvány 32 színes és 100 fekete-fehér illusztrációt tartalmaz. Ez utóbbiak között látható *Nagy László Lázár, Szentessy László, Szilágyi Imre és Vén Zoltán* alkotása. Ugyanitt találtuk a Szlovénia színeiben indult *Salamon Árpád* lapját is. A szép kiadványt lapozgatva egyetértésünkkel iktatjuk ide a pályázat eredményét értékelő Pierre Séjournant úrnak, az AFCEL alelnökének a kiadványban megfogalmazott gondolatát:

"Az alkotások bősége és a témák változatossága azt mutatja, hogy a játékkártya és a kártyajáték bőséges inspirációs forrást jelent napjainkban is a grafikusok számára".

Soós Imre

DON QUIJOTE AZ EX LIBRISEKEN. CERVANTES EXLIBRISEK NEMZETKÖZI SZEMLÉJE. Katalógus. Szerkesztette: Gian Carlo Torre. 2001. Albenga. P. 145.

Olaszországi tagtársunk, *Gian Carlo Torre* doktor minden eddiginél terjedelmesebb Don Quijote témájú kiállítást rendezett saját gyűjteményéből a *Finale Ligure* településen található *Santa Caterina* kolostorban, amely 2001 június 2 és július 15 között volt látható. Majd a válogatást október 26-ikán nyitották meg újra a látogatók előtt Trentóban, a városi könyvtárban. A tárlat kurátora és a katalógus szerkesztője egyaránt Torre doktor.

A "Don Chisciotte nell'ex libris" című katalógus első részében több tanulmány olvasható olasz, spanyol és angol nyelven. Az ex libris történetét bemutató, következő rövid írás után Cervantes életrajzát és főművének keletkezési körülményeit olvashatjuk, majd a korabeli irodalmi hagyományokat, az olasz fordítások történetét, az első grafikai megjelenítéseket tárják elénk a témák szakértői. A sort a *Don Quijote a katalán ex libriseken* című tanulmány zárja. Ezeket több táblázat egészíti ki. A bibliográfiához érve már találunk magyar vonatkozású adatokat. Előbb *Meskó Anna és Póka György* hasonló témájú, 1977-es diplomamunkája olvasható a jegyzékben, majd *Andruskó Károly* 1982-es

kiadványa szerepel a forrásmunkák között. Ezeket követi a műtárgyjegyzék, amely szinte páratlan körképét nyújtja a huszadik század könyvjegy-művészetének. Közel 700 művész 2300 Don Quijote témájú ex librisének adatait tartalmazza. Közöttük sok magyar névvel találkozunk. A tanulmányok között rengeteg reprodukció is látható, főleg olyanok, amelyeket Torre úr előző katalógusaiban még nem szerepeltetett, sőt a tavalyi és az idei lapokból is ad már válogatást.

A magyar művészek ex libriseinek reprodukciói az alábbi sorrendben követik egymást: *Várkonyi Károly, Nagy László Lázár, Kazinczy Gábor, Xantus Géza, Kóhegyi Gyula, Ürmös Péter, Vén Zoltán, Molnár Dénes és Andruskó Károly*, akitől egyébként a jegyzékben ötven Don Quijote lap szerepel. E felsoroltakon kívül a műtárgyjegyzék még 37 magyar művész alkotását tartalmazza, Árkossy Istvántól Vecserka Zsoltig ex libris művészeink színe-javát.

A 145 oldalas katalógus Albengában készült ezer példányban. Ebből száz darab római számmal jelölt és ló eredeti nyomattal ellátott különleges kötet.

Ürmös Péter

S Z E M L E

A németországi DIE RHEINPFALZ című lap 2001 június 6-án megjelent 129. számában egész oldalas cikkben számol be *Ürmös Péter* grafikusművésznünk Deidesheimben rendezett kiállításáról. (Az eseményről előző számunkban adtunk hírt.) Az írás részletesen elemzi a tárlaton látott akvarelleket, kiemelve közülük a város műemlékeit ábrázoló lapokat. Ugyanakkor "Álomvilág"-nak nevezi a művész rézkarcainak, litográfiáinak témaválasztását. Ex libriseiről szólva idézi a kiállítást kísérő kiadványt, mely szerint a művész hazája egyik vezető exlibris-művésze.

Ürmös Péter
rézkarca,
C2

Az ausztriai Pettenbach-ban található SCHRIFT UND HEIMAT-MUSEUM gyakran rendez exlibris-kiállításokat is. 2001-ben ilyen kiállítás nyílt meg *Tranquillo Marangoni* olasz grafikus fametszeteiből. Az esemény meghívója a művészt úgy jellemzi, hogy ő korunk Itáliájának jelentős fametszője, Mariaelisa Leboroni (Perugia), Cristiano Beccalotto (Milano) és Furio de Denaro (Trieszt) mellett. Marangoni 1912-ben született Pozzulo del Friuli-ban és 1992-ben hunyt el Genovában. Munkássága hazánkban is ismert, megbecsült. Emlékezésül reá egy ex librisét közöljük.

Tranquillo Marangoni
fametszete, X

Kárász Artúr, a Nemzeti Bank egykori parasztpárti elnöke 1907-ben született Kolozsvárott. Pártja "szalámizása" idején külföldre távozott. Később a Világbank igazgatójaként

sokat segített több dél-amerikai és ázsiai ország gazdasági talpraállításában. A Bethlen Gábor Könyvkiadó gondozásában 1990-ben jelent meg *80 év a Föld körül* című önéletírása. Az élvezetes stílusban megírt kötet nem tartozik a kisgrafika irodalmába. Egy ott említett esemény miatt azonban meg kell emlékeznünk róla. Gyermekkorai élményei között (a 18. oldalon) megemlíti a szerző, hogy az első világháborút követő nyomorgó időkben szüleinek sikerült őt feljuttatni egy Svájcba induló u.n. gyermekvonatra. (Ismeretes, hogy ezidőben Hollandia és Svájc sok kiéhezett magyar gyermek feltáplálását vállalta.) Svájcban egy *Irlet* nevű protestáns pap vette őt pártfogásába és viselte gondját felejtethetetlen szívéllyességgel, egész svájci tartózkodása alatt. "*Pastor Irlet*" a svájci gyermek-akció vezetője az édesapja volt *Ruth Irlet* néhai svájci kisgrafika-gyűjtőnek, aki ugyancsak nagy barátja volt Magyarországnak. Többször járt hazánkban, tanulta is a magyar nyelvet. Mindkettőjükéről lapunk 1999/3. számában emlékeztünk meg, így örömmel nyugtázzuk, hogy irántunk való rokonszenvük más helyen is szóba került, maradandó emléket hagyva róluk az utókor számára is.

A Japánból érkezett THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 117. számában arról olvastunk, hogy 2001. júniusban 86 éves korában elhunyt *Yoneiro Sato*, az ország legidősebb fametsző művésze. Egy másik hír arról szól, hogy Japánba tett utazása során *Ivan Panenka* kellemes délutánt töltött el neves exlibris-művészek és gyűjtők társaságában. Ennek során nagy tetszéssel fogadták ismertetését a jelenkori szlovák ex librisről. A jelenlevők csupán azt sajnálták, hogy vendégük kevés szlovákiai csereanyaggal rendelkezett.

A dán gyűjtők EXLIBRIS NYT c. lapjának 2001/3. számában *Klaus Rödel* arról tudósít, hogy a neves gyűjtő, könyvkiadó és lapszerkesztő *Helmer Fogedgaard* a gyűjteményét a Frederikshavnban működő dán Exlibris Alapítványnak ajánlódta. Ennek során 80.000 ex libris és mintegy 2.000 darab kisgrafikai szakkönyv került köztulajdonba. A nagylelkű adományt később még 3.000 darab művészeti tárgyú szakkönyv is követte.

Ebben a számban 3 különböző nyelven jelentették meg a Dániában 2002-ben rendezendő nemzetközi kongresszus részvételi feltételeit. Ezt lapunk más helyén közöljük.

A szlovéniai gyűjtők OBVESTILA c. lapjának 148. száma figyelemre méltó magyar vonatkozást tartalmaz: a címlapon a nemrég elhunyt *Várkonyi Károly* fametszete látható. Az 1953-as keltezésű grafika Petrovics Sándorné nevére készült és azon Fekete István kedvelt állatregényeinek szereplői: a gólya, a vidra, stb. egy csoportban láthatók.

A hollandiai EXLIBRISWERELD 2001. évi őszi száma (44. évf. 3. sz.) *Jos van Waterschoot* terjedelmes cikkét közli a szöveges ex librisekről. Az illusztris szerző 15 kép bemutatásával elemzi ezeket a rendhagyó lapokat, melyeken az ábra mellett versek, hosszabb idézetek, sőt zeneművek kottarészletei is szerepelnek. A lap mellékletét képező őszi grafikai árverési tájékoztatójuk 159 tételben, különböző nemzetiségű kisgrafikai csomagot kínál megvételre. Két magyar művész neve is szerepel az ajánlatok között: Bordás Ferenc 9 fametszetű ex librise 10 Gulden és Gál Ferenc 3 rézmetszete 15 Gulden kikiáltási árral.

A L'EX LIBRIS ITALIANO 7. évfolyamának 2.száma kellemes színű sárga papíron, 48 oldal terjedelemben jelent meg. Három kortárs-művészt monográfiászerűen bemutató írások után érdekes dokumentumokat közölnek: *Michel Fingesten* eddig ismeretlen rajzait, tábori postai levelezőlapjait. A nagy művész most először publikált művei Olaszországban, két különböző koncentrációs táborban készültek. A cenzúra miatt ezekre csak néhány sort írhatott, így közölnivalóit főként rajzban mondta el. Mivel a művész nem élte túl a tábor viszontagságait, üzenetei megrázó dokumentumai egy korszak embertelenségének. Egy másik cikkből szereztünk tudomást arról, hogy *Carlo Chiesa gyűjteménye* (50.000 ex libris, 1.000 szakkönyv és 2.000 szabadkőműves témájú kötet) ajándékozás folytán a svájci Chiasso város központi könyvtárába került. A neves gyűjtő a FISAE egyik megalapítója, többször járt hazánkban. Rokonszenves személyét barátság fűzte több művészünkhez. Öt oldalas európai lapszemléjükben részletesen ismertetik lapunk ez évi 1. számát, nem feledkezve el a KISGRAFIKA új postacímének közléséről sem. Olasz barátaink figyelmességét köszönettel nyugtázzuk! A szerkesztőséghez beérkezett ex librisek között az első helyen reprodukálják *König Róbert* C3-C5 technikával készült lapját, melyet a lap tulajdonosa, G.Capasso bocsátott ily módon a nyilvánosság elé.

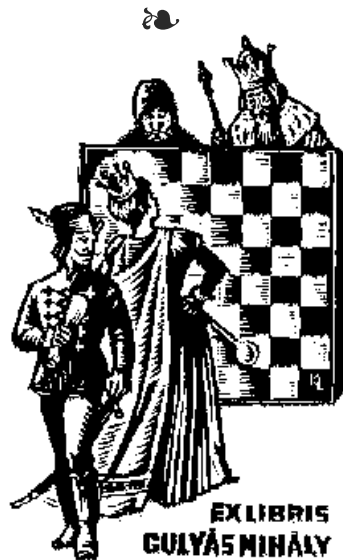
Az Ausztriában megjelenő MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 56. évfolyamának 1. számában olvasható, hogy Budapesten 2001. július 27-én megnyílt *Anton Vermeylen* kiállítása. A következő, 2. számban az osztrák egyesület ez évi évkönyvének megjelenéséről olvastunk közvéleményt. A 60 oldalas kiadvány 200 példányban látott napvilágot, 40 illusztrációjából 7 eredeti grafika. Ára: 400 Schilling.

E lapszám hat illusztrációja között szerepel *Bálint Ferenc* madaras rézkarca. Az ex libris W. Wiszkocsil nevére készült.

Hatvannégy oldal terjedelemben jelent meg a MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2001. évi összevont 2/3. száma. Német barátaink lapja ebben adta hírül, hogy a DEG jövő évi találkozóját 2002. május 3-5. napjain rendezik meg Deggenдорfban, a "Bajor Erdő fővárosában". A részvételi díj

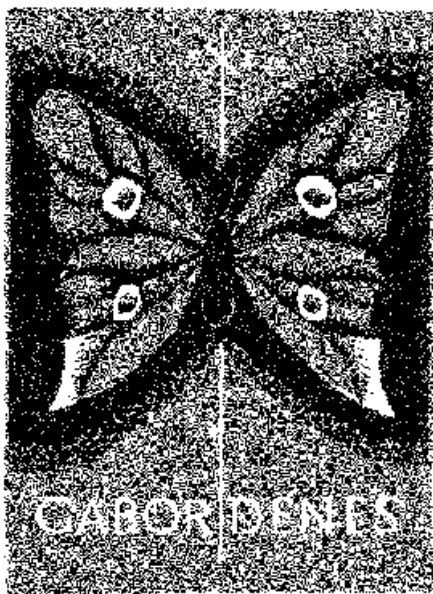
részére: 120 DM. A találkozó alkalmából pályázatot is kiírtak művészek és gyűjtők részére, ezen azonban csak az egyesület tagjai vehetnek részt. A DEG ez évi találkozóját Stralsundban tartották. Erről szóló képes beszámolójukból többek közt arról is értesültünk, hogy a PF-lapok versenyében gyűjtői első díjban részesült *Vermes Júlia*, Svájcban élő tagtársunk. Gratulálunk! Díjnyertes lapjának alkotója V. Zuev orosz művész. A hírek között történik említés arról, hogy 2001. júliusban Budapesten ünnepélyes keretek között köszöntötték *Antoon Vermeyleen* flamand művészt 70. születésnapja alkalmából. Kiállítása és a bensőséges esemény előkészítése Horváth Hermina és Vincze László érdeme.

Kékesi László fametszete, X2

A Finnországban megjelenő EXLIBRIS ABOENSIS 34. számában két cikk is foglalkozik a sakk-ábrázolásokkal a kisgrafikában. Az írásokat kísérő 13 illusztráció között szerepel *Kékesi László* néhai művészünk itt bemutatott lapja is. (A kép aláírásban szereplő 100 % azt jelenti, hogy a fametszetet az eredeti méretében közölték.)

H Í R E K

Feszt László linómetszete, X3/3

Kolozsvárott kitüntették *Feszt László* grafikusművészt. Ha beszélhetünk kolozsvári grafikai iskoláról, márpedig ez a fogalom általánosan ismert, úgy ezt nagyrészt neki köszönhetjük. Stílusteremtő alkotóművészeti munkássága mellett közel fél évszázada foglalkozik művészképzéssel, amelynek elkötelezett híve és amellyel a mai napig sem hagyott fel. A legkülönbözőbb grafikai technikák bravúros alkalmazása mellett a kollográfia úttörője és hazai megteremtője.

Nem véletlen tehát, hogy csak keveseknek kijáró, újonnan alapított magasrangú országos elismerésben részesítették, amelyet Kolozsvárról egyedül *Feszt László* mondhat magáénak. A Hűséges Szolgálat Nemzeti Erdemrend lovagi fokozatát nyáron vehette át a művész eddigi tevékenysége, különlegesen magas művészi adottságai elismeréseképpen.

Feszt László az ezredfordulón töltötte be hetvenedik életévét. A most kiosztott, de még a múlt év decemberében odaítélt kitüntetés egy nem mindennapi művészi karrier méltó elismerése. Kár, hogy az anyaországi illetékesek és az itteni művésztszadalmal kevesebb figyelmet fordít nemzetközileg is jól ismert és elismert művészeink megbecsülésére, érdemeik elismerésére. A KBK Egyesület tagsága nevében gratulálunk a művésznek, aki gyönyörű ex libriseivel is méltán

A szeptember 14-16 között megrendezett kiskúnhalasi Nemzetközi Szüreti Fesztivál keretében szép kiállítást is megtekinthettek a résztvevők *Ex libris szőlővel és borral* címen. A bemutatót a Szilády Áron Református Gimnázium egyik testvérintézménye és az általunk is jól ismert *Herbert Schwarz* német gyűjtőtárs és exlibris-szakértő jóvoltából közösen rendezték. A tablókön sok nálunk is jól ismert külföldi, és természetesen magyar művész alkotásaival, valamint exlibris-gyűjtő nevével találkoztunk.

Budapesten a VI. kerületi Eötvös utca 7. szám alatt működő *Történelmi Hivatalban "1956 képei"* címmel rendeztek kiállítást. Közel negyven művész grafikája, olajképe idézi itt az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc eseményeit. Az alkotások nagy részét külföldön, emigrációban élt vagy élő magyar művészek készítették, de nagy számban láthatunk fontos műveket itthon maradt művészeinktől is. Van az anyagban tenyérszerű vázlat és van nagyszabású kompozíció, van plakát, amely harcra buzdít és van rajzszorozat, amely visszatekintve dokumentálja lépésről-lépésre mindazt, ami a forradalom lázasan, tragikusan szép napjaiban történt. A tárlat rendezője az alkotások születésének időbeli határát 1959-cel húzta meg. Láthatók Szalay Lajos, Baranyay András, Marosán Gyula, Szántó Piroska rajzai Kondor Béla látomásos olajképe, Pleidell János és Bényi Árpád plakátjai utóbbi a *Szabad Magyarországot!* feliratot viseli és a börtönt hozta alkotójának a kádári Magyarországon – , Bálint Endre hatalmas kompozíciója, a *Halottak napja*, vagy éppen Szőnyi István két expresszív rézkarca. Fontos lenne, hogy előkerüljön például az a nyomódúc, amelyről Pleidell János *Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!* szövegű plakátja készült, hogy végül a forradalom ikonográfiája tejjé váljék.

Pleidell János plakátja

Egyesületünk tagja, Budai Tibor képzőművész *Lélekablakok* című kiállítását szeptember 20-ikán Salgótarjánban nyitotta meg dr. *Koplik Judit* művészettörténész, a Nógrádi Múzeumban. A tárlatot november 17. napjáig láthatta a közönség.

Várkonyi Károly
tollrajza

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Elméleti Galériájában október 7-ikén, vasárnap délelőtt *Kovács Gerzson* grafikusművész és *Várkonyi Zsolt* fotográfus rendezett közös tárlatot *Várkonyi Károly grafikusművész emlékére*, megidévezve az elmúlt nyáron 91 éves korában elhunyt kiváló mestert. Korábbi művei mellett bemutatták élete utolsó éveiben készült grafikáit, ceruza- és tollrajzait.

A kiállítást *Dr. Gomba Szabolcs* professzor nyitotta meg, amelynek ünnepi hangulatát emelte *Simor Ottó* érdemes művész és a DOTE Monteverdi Kórus közreműködése.

A Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete egyre gyakoribb és gazdagabb kiállítási programjában nyomon követhetjük nem csupán a magyar, hanem a külföldi kortárs grafikai művészet sok neves alkotójának vagy csoportjának művészetét, új irányzatok és új technikák megjelenését és kialakulását is. Ez év július 27-ikén *König Róbert* alkotásaiból láthatott itt a közönség reprezentatív válogatást, amelyet *Ács Margit* író méltatott, és mutatott be a közönségnek.

Ugyanitt, a *Galéria IX-ben* október 5-ikén került sor egy másik, nem mindennapi tárlatra: a *New York-i Rézkarcolók Egyesülete* kiállításának megnyitójára. A színvonalas, komoly művészi értéket felmutató grafikák 25 művész alkotásai. A tárlatot *Brian H. Guss*, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetségének kulturális attaséja és *Kökény Mihály* országgyűlési képviselő nyitotta meg. Az alkotásokat *Kozák Csaba* művészeti író méltatta. Megjelent a megnyitón a magyar származású *James J. Kéry* művészeti manager, aki azt tervezi, hogy viszonzásképpen a jövő évben New Yorkban rendezze meg a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete művészeinek a kiállítását.

A közelmúltban jelentette meg a szolnoki Verseggy Ferenc Megyei Könyvtár a *"25 éves a Verseggy Nyelvművelő Verseny"* című kiadványt, amely az intézmény által

Diskay Lenke fametszetei, X2/2

országos, sőt újabban már nemzetközi verseny történetéről nyújt érdekes áttekintést. A kiadvány szerkesztője, valamint a verseny kezdeményezője és szervezője, *Pápayné Kemenczey Judit* érdeméért, a terjedelmes füzetben színes reprodukciók mutatják be a díjazottak oklevelén szereplő grafikákat: *Diskay Lenke* két fametszetét, *Fery Antal* fametszetét (op.1193) és *Meggyes László* rajzát. Mivel *Diskay Lenke* ezek a kisgrafikai kevésbé ismertek a gyűjtők körében, örömmel mutatjuk be azokat, noha jól tudjuk, hogy a színes többszínnyomatú grafikák sokat veszítenek eredeti hatásukból. (a.a.)

A budapesti XV. Kerületi Csokonai Művelődési Házban október 24-ikén négy fiatal grafikusművész: *Havasi Dóra*, *Kurucz Tímea*, *Danka Attila* és *Havasi Tamás* alkotásaiból nyílt kiállítás. A művészek az 1979-ben, a nyíregyházi Besenyei György Tanárképző Főiskola tehetséges fiatal növendékeinek közreműködésével, oktatóik támogatásával alakult *K-Műhely* tagjai, akik immár grafikusművészekként, önálló tárlatokon mutatják be műveiket. A kiállítást a fiatal művészek mestere, *Szepessy Béla* grafikus-művésztanár nyitotta meg.

Október hónapban rendezték meg Székesfehérvárott a HATÁRON TÚLI MAGYAR IRODALOM HETÉT. Az öt napos találkozó során a Szent István Művelődési Házban *Üzenet Erdélyből* címmel kiállítás nyílt a romániai magyar művészek ex libriseiből. A kiállítást rendezte és az érdeklődőknek bemutatatta *Arató Antal* és *Gábor Dénes*.

Székesfehérvárott a Szent István Művelődési Házban a Szent Korona Galéria rendezett nagyszabású kiállítást *Nagy László* költő festményeiből, grafikáiból és kézirataiból "Ime, a kéz" címmel. Amint a meghívóban olvashatjuk, "Nagy László festőnek, grafikusnak indult, kiváló pápai rajztanára biztatására. 1946-tól Budapesten az Iparművészeti Főiskolán tanul,

1947-ben a Képzőművészeti Főiskola rajz szakának a növendéke, itt *Barcsay Jenő* a mestere. Vonzalma a költészethez egyre hangsúlyosabb, így a Pázmány Péter Tudományegyetem magyar irodalom-szociológia-filozófia szakán folytatja tanulmányait.

Nagy László tollrajza

Festő és grafikus ugyan nem lett *Nagy László*, de mint illusztrátoránál, *Kondor Bélánál* a vers, nála a képzőművészet a látásmódját költészetében is meghatározó tükörcső, a vígasság, "egy másik életmű töredéke", a teljesség. *Dylan Thomas*, *Szécsi Margit* vagy *Miguel Hernández* illusztrációi *Vigh Tamás* szerint a legjobbak közé emelik, akár a komponálást, akár a technikai fortélyokat tekintjük. Kedves műfaja a rézkarc. Kéziratai javán a töprengésben született rajzok kergetőznek, elkalandozva, belebonyolódva szerkentyűk, szobrocskák, bútordarabok vázlaiba. Híres művészportréi *Ady*tól-*Weöres*ig, és a feleségéről, *Szécsi Margitról* készültek. A rajztudás nála kamaszkorától természetes, elsődleges.

Képszerkesztőként elvárta a mesterség nimbuszát, a kísérletezőktől is. Kézműves alaposág és egyetemes világlátás. Ez teremt összhangot képzőművész kortársaival. Törvényszerű, hogy képverseiben oldódik fel végre a dráma a játékosság-gal, mintha egész életében ezt kereste volna."

A kiállítást *Döbrentei Kornél* költő nyitotta meg, *Bubik István* színművész közreműködésével, amely 2001. december 31-ig tekinthető meg.

Olexa József akvatintája, C5

**BOLDOG, EREDMÉNYEK BEN GAZDAG
ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK
MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!**

P Á L Y Á Z A T

II. NEMZETKÖZI LEONARDO DA VINCI EXLIBRIS PÁLYÁZAT

Ürmös Péter rézkarca, C3

Leonardo da Vinci nevét szülővárosában, a Firenze közeli Vinciben számos múzeum és alapítvány viseli. Ezek közül a Museo Ideale Leonardo da Vinci, a Biblioteca Ideale di Leonardo, az Archivio Leonardismi, a Giardino di Leonardo e dell'Utopia és a Museo Ideale del Rinascimento közösen rendezték meg 2000 decemberében az első Leonardo exlibris-kiállítást. Ezen a KBK Egyesület két tagja is szerepelt: *Kőhegyi Gyula és Ürmös Péter* pályázati részvételét oklevéllel köszönték meg a szervezők. A magyar résztvevők Leonardo lapjait mi is örömmel mutatjuk be olvasóinknak (A Kőhegyi Gyula ex librise a címlapon látható). Az itteni múzeumok és kiállítótermek folyamatos rendezvényei egész évben tartanak, amiről hírlevelünkben értesülhettünk.

Sajnos, a szervezők szűk jelentkezési határidőt szabtak, hiszen 2001 december 31-ig kell a pályaműveknek megérkezniük a következő címre: 2 Concorso Ex Libris Leonardini Vinci 2001

Museo Ideale Leonardo Da Vinci
Via Montalbano 2
500590 VINCI / FI / ITALIA

FELTÉTELEK:

Minden hagyományos technika megengedett, sőt kísérleti művészeti alkotásokkal is lehet szerepelni, így elfogadják a számítógépes grafikát is. A művek maximális mérete 10 x 15 cm.

Kötelező felirat: bármelyik fentebb leírt múzeum neve mellett az **Ex libris** kifejezésnek kell szerepelnie.

Minden ex librisből hat db. nyomatot kell beküldeni, hátoldalukon feltüntetve a szerző nevét, a technikát, a készítés évét, az esetleges hivatkozási szempontokat, és hogy melyik témakörben (témakörökben) pályázik alkotásaival. Kísérőlevélben kéri mellékelni az alkotó életrajzi adatait, pontos címét, valamint családi- és keresztnéve pontos írásmódját.

Az alábbi témakörökben lehet pályázni:

- Minden Leonardo életével és munkásságával kapcsolatos motívum feldolgozható.
(Ezeket a Museo Ideale Leonardo Da Vinci kezeli)
- Leonardo kortársaival kapcsolatos témavariációk. (A Museo Ideale di Rinascimento kezeli).
- Leonardo-témákhoz kapcsolódó munkák: a repülés tudománya illetve művészete; Leonardo **Vízkereszt** alkotása; Léda és a hattyú motívuma; a jászol és a béke jóslata.

R É S U M É

Sous le titre "La ville de Dürer" *Csaba Katona* fait connaître les événements organisés à l'occasion du 95^oème anniversaire de la fondation de Nürberg. C'est *dr. Antal Arató* qui a inauguré l'exposition commémorative d' *Antal Fery*, organisée dans la bibliothèque municipale de Balatonlelle. Informations sur le 29ème Congrès International de la FISAE, organisé au Danemark. Deuxième Concours International d'Ex Libris en l'honneur de Leonardo da Vinci.

Dans la rubrique Panorama des expositions *Zoltán Király* écrit sur l'exposition de *László Lázár Nagy*, organisée à Cegléd. L'artiste graveur célèbre y a présenté ses tableaux à l'huile représentant les monuments historiques de sa résidence en société de ses quelques petites gravures. - Les gravures d' *Imre Szilágyi* furent présentées à Siófok, dans le Musée Imre Kálmán. *I.J. Matyikó* fait connaître les créations exposées. *Mme Szepesvári* écrit sur l'exposition jubilaire de trois artistes célèbres de la ville de Szeged, où on a complimenté *Márta Kopasz*, *Piroska R. Pap* et *Anna László*, à l'occasion de leur 90ème, 75ème, 55ème anniversaire. Dans la Galerie IX. de Budapest on a exposé les lithographies, gravures récentes de Zoltán Vén, à l'occasion de son 60ème anniversaire. Dans la rubrique Bibliophilie nos collaborateurs: *Zoltán Király*, *Péter Ürmös* et *Imre Soós* font connaître 4 publications: catalogues d'exposition du pays et étrangers. Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse.

A kiadványt támogatta a

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

